

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની વડી અદાલતમાં, અમદાવાદ ખાતે

ક્રીમીનલ અપીલ નં. ૫૩૨/ ૧૯૯૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

સહી/—

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના
૫.	શું તે સિવિલ જજને મોકલવાનું છે?	ના

=====

કાનુજી ચહેરાજી ઠાકોર....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય....સામાવાળા(ઓ) / પ્રત્યર્થી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી:

અપીલકર્તા(ઓ) નંબર ૧ તરફથી અ. મ. બુદ્ધભટ્ટી, અધિવક્તા અને
પ્રતિવાદી(ઓ)/વિરોધી પક્ષકાર(ઓ) નંબર ૧ તરફથી મ. સ. શાહ, સહાયક જાહેર
અભિયોજક

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૦૮/૦૧/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. હાલની અપીલ અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા પડકારવામાં આવેલા પ.૭.૧૯૯૦ના
રોજના ચુકાદા અને આદેશ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જે અમદાવાદ ગ્રામ્યના
માનનીય અતિરિક્ત સત્ર ન્યાયાધીશે સત્ર કેસ નં. ૧૦૩/૧૯૮૯ માં પસાર કર્યો હતો,
જેમાં અપીલકર્તા-આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની ધારા ૩૬૩, ૩૬૬ અને ૩૭૬
હેઠળના ગુનાઓ બદલ દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા હતા. ભારતીય દંડ સંહિતાની ધારા

૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળના ગુનાઓ બદલ અપીલકર્તાને સાત વર્ષના કઠોર કારાવાસની સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને રૂ. ૧,૦૦૦/- દંડ ભરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. ભારતીય દંડ સંહિતાની ધારા ૩૭૬ હેઠળના ગુનાઓ બદલ અપીલકર્તાને દોષિત ઠરાવી દસ વર્ષના કઠોર કારાવાસની સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને રૂ. ૨,૦૦૦/- દંડ ભરવાનો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો; અને દંડની રકમ ભરવામાં નિષ્ફળ રહેવાના કિસ્સામાં, એક વર્ષના સાદા કારાવાસની સજા ફરમાવવામાં આવી હતી.

૨. ફરિયાદ પક્ષનો સંક્ષિપ્ત હકીકતવૃત્તાંત આ મુજબ છે કે:-

૨.૧ અપીલકર્તાએ કાંતિજી મફાજી ઠાકોરની પુત્રી, ફરિયાદી યુવતીને ૧૧.૧૧.૧૯૮૮ના રોજ બપોરે ૧૨-૦૦ વાગ્યે તેના પિતાની કસ્ટડીમાંથી અપહરણ કરી હંસાલપુર, સરખેજ, સનંદ અને સુરત જેવા વિવિધ સ્થળોએ લઈ ગયો, જ્યાં તેઓ અંદાજે ૧ મહિનો રહ્યા; એવું આક્ષેપિત છે કે અપીલકર્તાએ તેણીને અનેક વખત તેની સાથે શારીરિક સંબંધ રાખ્યા હતા અને કહેતો હતો કે તે તેણી સાથે લગ્ન કરશે; ફરિયાદ પક્ષનું એવું પણ કહેવું છે કે ફરિયાદી યુવતીની ઉંમર ૧૬ વર્ષ પૂરી થઈ નહોતી, પરંતુ તેની વય ૧૫ વર્ષ ૧૦ મહિના અને ૧૦ દિવસ હતી અને તેથી તે સંમતિ આપવા સમર્થ ન હતી. અપીલકર્તાની ૨૦-૧૨-૧૯૮૮ આસપાસ વિરમગામ ખાતે ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદ પક્ષનો એવો પણ કેસ છે કે અપીલકર્તા ફરિયાદી યુવતીના પ્રેમમાં હતો અને તેણીની સગાઈ આસલાલી ખાતે થઈ હોવાથી તેણીને ત્યાં લગ્ન કરવા ગમતા નહોતા, તેથી તેણીએ કેટલાક આભૂષણો અને રૂ. ૨૦૦/- સાથે અપીલકર્તા સાથે ભાગી ગઈ હતી. ત્યારબાદ અપીલકર્તા અને ફરિયાદી યુવતી સુરત ગયા, જ્યાં તેમણે ભાડે ઝૂંપડી લઈ પતિ-પત્ની તરીકે નિવાસ કર્યો.

૨.૨ જે દિવસે ફરિયાદી યુવતી અપીલકર્તા સાથે ભાગી ગઈ હતી, તેના પિતાએ તેને શોધવાનો પ્રયત્ન કર્યો, તેમ છતાં તે મળી આવી નહોતી. કનુજી કરસનભાઈને પૂછપરછ કરતાં જાણવા મળ્યું કે ફરિયાદી યુવતી અને અપીલકર્તા ભાગી ગયા હતા, તેથી તેના પિતાએ ૧૯.૧૧.૧૯૮૮ના રોજ પોલીસ સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી.

૨.૩ ઘટનાના એક મહિના બાદ, જ્યારે અપીલકર્તા અને પીડિતાએ પાછા આવી પોલીસ સમક્ષ હાજર થયા, ત્યારે પોલીસ દ્વારા તેમને વીરમગામ નગરપાલિકા હોસ્પિટલ ખાતે તબીબી તપાસ માટે મોકલવામાં આવ્યા અને પીડિતાનું તથા અન્ય સાક્ષીઓનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ, આરોપીની ધરપકડ કરી તેને ન્યાયિક હિરાસતમાં મોકલવામાં આવ્યો.

૨.૪ અપીલકર્તાનો બચાવ એવો હતો કે ફરિયાદી યુવતી તેને પ્રેમ કરતી હતી અને તેણીને જ્યાં તેણીના સગાઈ નક્કી કરવામાં આવ્યા હતા તે સ્થળ પસંદ નહોતું; તેથી તેણે સૂચવ્યું હતું કે તેઓ ભાગી જઈએ અને તેણીની પ્રેરણાથી અપીલકર્તા તેણી સાથે ગયો. તેણે એ પણ જણાવ્યું કે તેણીની વય ૧૭ વર્ષથી વધુ હતી અને તેથી કોઈ અપરાધ સ્થાપિત થતો ન હતો.

૨.૫ ત્યારબાદ, તપાસ હાથ ધરવામાં આવી અને આરોપી વિરુદ્ધ માનનીય મેજિસ્ટ્રેટની અદાલતમાં આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું. કેસ સત્ર અદાલતમાં ચલાવા યોગ્ય હોવાથી તેને સત્ર અદાલતમાં મોકલવામાં આવ્યો. ત્યારબાદ, આરોપ ઘડવામાં આવ્યો અને આરોપીને સમજાવવામાં આવ્યો, જેના જવાબમાં આરોપીએ પોતે દોષી ન હોવાનું જણાવ્યું અને પોતાનો વિચારાધીન થવાનો દાવો કર્યો.

૨.૬ આરોપીઓ વિરુદ્ધના આરોપો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે:

ક. સાક્ષીનું નામ આંક.

ના.

૧ કાંતિજી માફાજી-ફરિયાદી ૧૫

૨ ફરિયાદી ૧૮

૩ ડૉ.કિરીતભાઈ જયંતીભાઈ પટેલ ૧૯

૪ વાઘજી હરિજી ૨૪

૫ સોમાભાઈ શંકરભાઈ ૨૫

૬ ભીખીબેન કાંતજી, પીડિતાની માતા ૨૬

૭ કનુભાઈ કરશનભાઈ ૨૭

૮ જુવાનસિંહ ગુલાબસિંહ રાઠોડ, પીએસઆઈ ૨૫

૯ નાનુભાઈ ધોલાજી પરમાર, પીએસઆઈ, વિરમગામ. ૨૯

૨.૭ રાજ્યએ મૌખિક પુરાવાને આધાર આપવા માટે અનેક દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર આધાર મૂક્યો હતો.

૨.૮ ત્યારબાદ, ફરિયાદ પક્ષે કલોર્કિંગ પુર્ણિસ દાખલ કર્યા પછી, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીના વધુ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યા. આરોપીએ

ફરિયાદ પક્ષના કેસનો ઇનકાર કર્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે તેની સામે ખોટો કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.

૨.૯ ન્યાયવિચારણા પૂર્ણ થયા બાદ અને મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાની મૂલવણી કર્યા પછી, વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે અપીલકર્તા-આરોપીને દોષિત ઠરાવ્યો.

૨.૧૦ પ.૭.૧૯૯૦ના રોજ વિદ્વાન વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશ, અમદાવાદ ગ્રામ્ય દ્વારા સત્ર કેસ નં.૧૦૩ ઓફ ૧૯૮૯માં પસાર કરાયેલા દોષસિદ્ધિના આ ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત તથા અસંતુષ્ટ થઈ, અપીલકર્તા-આરોપીએ આ અદાલત સમક્ષ વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી છે.

૩. શ્રી બુદ્ધભટ્ટી, અપીલકર્તા તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે જો વિદ્વાન નીચલી અદાલત સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓ પરથી પસાર થઈ હોત, તો તેણે આરોપીને દોષિત ઠરાવ્યો ન હોત. તેમણે રજૂઆત કરી કે આ સ્વીકાર્ય સ્થિતિ છે કે અપીલકર્તાની ઉંમર માંડ ૧૯ વર્ષ હતી અને જન્મ નોંધ મુજબ કન્યાની જન્મ તારીખ ૨૮.૯.૧૯૭૧ હતી તથા ઘટના વર્ષ ૧૯૮૮માં બની હતી. તેથી, શ્રી બુદ્ધભટ્ટીએ રજૂઆત કરી છે કે નીચલી અદાલતે શાળાના રજિસ્ટર મુજબ અપીલકર્તાની જન્મ તારીખ ૨૮-૯-૭૧ સાબિત થયેલ હોવા છતાં આ તથ્યની મૂલવણી ન કરતાં ગંભીર ભૂલ કરી છે અને અપરાધ સમયે તેને સગીર ગણી શકાય નહીં. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે નીચેની અદાલતે મંગરડા ગામની જન્મ નોંધ પર આધાર મૂકી ગંભીર ભૂલ કરી છે, જેમાં જન્મ તારીખ ૨૮-૧૨-૧૯૭૨ દર્શાવવામાં આવી છે, કારણ કે ઉપરોક્ત તારીખ નોંધવાનો કોઈ સ્રોત રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી અથવા તે શંકાસ્પદ નોંધ હતી.

તેમણે આગળ રજૂઆત કરી કે નીચેની અદાલતે આ તથ્યની મૂલવણી ન કરતાં ગંભીર ભૂલ કરી છે કે ફરીયાદણ અપીલકર્તાના પ્રેમમાં હતી અને તેણીએ શપથપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે તેની વિનંતી પર અપીલકર્તા તેની સાથે ગયો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે નીચેની અદાલતે સુરતમાં બનેલા બળાત્કારના અપરાધની નોંધ લઈને ગંભીર ભૂલ કરી છે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે નીચેની અદાલતે તબીબી પુરાવાનું ધ્યાન ન રાખ્યું, જે ફરીયાદણની ઉંમર ૧૭ વર્ષ બતાવે છે, અને તેથી એ પુરાવા બચાવ પક્ષને પણ સમર્થન આપે છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે નીચેની અદાલતે એ બાબતનું ધ્યાન ન રાખ્યું કે ફરીયાદણ યૌનસંભોગની ક્રિયા સમજવા માટે પૂરતી પરિપક્વ હતી અને એવું કહી શકાય નહીં કે એવી ક્રિયા બળપૂર્વક અથવા દબાણથી કરવામાં આવી હતી. તેમણે નતવર્દન શંકરદાન રત્નુ, આંક ૩૨, જે વિરમગામ કુમાર શાળા નં. ૪ના મુખ્યાધ્યાપક છે, તેમના નિવેદન પર પણ આધાર મૂક્યો. આરોપી તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે કે ફરીયાદણ ઉપરોક્ત શાળામાં અભ્યાસ કરતી હતી અને તેની જન્મ તારીખ ૨૮.૯.૧૯૭૧ છે. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું કે સોમાભાઈ શંકરભાઈ, જે તલાટી-કમ-મંત્રી છે, તેમની પણ ફરીયાદ પક્ષ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી; જોકે, ફરીયાદણની જન્મ તારીખ સંબંધિત નોંધો તેમના દ્વારા બાદમાં કરવામાં આવી હોવાથી આવી નોંધો પર વિશ્વાસ કરી શકાય નહીં અને શાળાના રેકૉર્ડ મુજબ તેની જન્મ તારીખ ૨૮.૯.૧૯૭૧ છે તથા તેને સગીર ગણાવી શકાય નહીં. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી કે તેમણે કોઈ અપરાધ કર્યો નથી અને તેમને નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવે.

૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ના અર્થઘટન અંગે અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશ અંગે કાયદાનો મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે? ના

પ. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે આ અદાલત સમક્ષ સમગ્ર પુરાવાઓ અને દોષસિદ્ધિના કાર્યકારી ભાગ પર પણ વિશેષ ધ્યાન દોર્યું છે. ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું તેમ, ભારતીય દંડ સંહિતાની ધારા ૩૬૩, ૩૬૬ અને ૩૭૬ની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં, ફરિયાદી યુવતીની વય અંગે સંદેહ હોય ત્યારે, વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે માત્ર ફરિયાદીની વાતના આધારે તથા તબીબી પુરાવાના વિરોધમાં આરોપીને દોષિત ઠેરવવો ન હતો. વધુમાં જણાવાયું છે કે ફરિયાદી યુવતી અને આરોપી બંને ખૂબ જ યુવાન હતા અને તેમની વચ્ચે પ્રેમસંબંધ હતો. એ પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ફરિયાદી યુવતી ૧૧.૧૧.૧૯૮૮ થી ૨૦.૧૨.૧૯૮૮ દરમિયાન આરોપી સાથે ભાગી ગઈ હતી અને ત્યારબાદ બંને સ્વેચ્છાએ પોલીસ અધિકારીઓ સમક્ષ હાજર થયા હતા અને ત્યારપછી તેમને હિરાસતમાં લેવામાં આવ્યા હતા. તેથી, ફરિયાદી યુવતીની સંમતિ એક પ્રાસંગિક પરિબળ હતી. તેમણે પોતાના નિવેદનના સમર્થનમાં નીચેના નિર્ણયો પર આધાર મૂક્યો છે.

અ) અલામેલુ વિ. રાજ્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૧૧) ૨ એસ.સી.સી. ૩૮૫માં નોંધાયેલ છે, બ) મોદદ. ઇમરાન ખાન વિ. કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ દિલ્હી રાજ્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૧૧) ૧૦ એસ.સી.સી. ૧૯૨માં નોંધાયેલ છે, સ) એસ. વરદરાજન વિ. મદ્રાસ રાજ્ય, જેનો અહેવાલ એ.આઈ.આર. ૧૯૬૫ સર્વોચ્ચ અદાલત ૯૪૨માં નોંધાયેલ છે, દ) શ્યામ અને અન્ય વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, જેનો અહેવાલ એ.આઈ.આર. ૧૯૯૫ સર્વોચ્ચ અદાલત ૨૧૬૯માં નોંધાયેલ છે, ઇ) ભારતીયેન પતિ સુરેન્દ્રભાઈ ભીખાભાઈ ચૌહાણ વિ. સુશીલાબેન કનુભાઈ તેડવર અને અન્ય, જેનો અહેવાલ ૨૦૦૯ ૩ જી.એલ.એચ. ૬૬૪માં નોંધાયેલ છે, ફ) મુસ્સાઉદ્દીન અમદાવાદ વિ. આસામ રાજ્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૦૯) ૧૪ એસ.સી.સી. ૫૪૧માં નોંધાયેલ છે અને ગ) ભુપતભાઈ

સોમાભાઈ સરડીયા વિ. ગુજરાત રાજ્ય, જેનો અહેવાલ (૨૦૧૨) ૩૧ જી.એચ.જે.
૧૪૦માં નોંધાયેલ છે.

કાનુજી ચહેરાજી ઠાકોર....અપીલકર્તા

૭. કેસના ગુણદોષ પર વિચારણા કરતા પૂર્વે, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૬૩,
૩૬૬ અને ૩૭૬ની જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ છે :-

“૩૬૩. અપહરણ માટેની સજા :- જે કોઈ [ભારત]માંથી અથવા કાનૂની સંરક્ષણમાંથી
કોઈ વ્યક્તિનું અપહરણ કરે છે, તેને એવી કોઈપણ પ્રકારની કેદથી, જેની અવધિ સાત
વર્ષ સુધીની થઈ શકે, સજા કરવામાં આવશે અને તે દંડને પણ પાત્ર રહેશે.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

૩૬૬. સ્ત્રીને તેના વિવાહ માટે બળજબરી કરવા માટે તેનું અપહરણ, અપહરણ કરીને
લઈ જવું અથવા પ્રેરિત કરવું, વગેરે. – જે કોઈ કોઈપણ સ્ત્રીનું અપહરણ કરે છે અથવા
તેને લઈ જાય છે, આ આશયથી કે તેને તેની ઈચ્છા વિરુદ્ધ કોઈ વ્યક્તિ સાથે લગ્ન કરવા
માટે બાધ્ય કરવામાં આવે, અથવા જાણતા હોવા છતાં કે તેને બાધ્ય કરવામાં આવવાની
સંભાવના છે, અથવા એ હેતુથી કે તેને ગેરકાયદેસર સહવાસ માટે બળજબરીથી અથવા
પ્રલોભનથી પ્રેરિત કરવામાં આવે, અથવા જાણતા હોવા છતાં કે તેને ગેરકાયદેસર
સહવાસ માટે બળજબરીથી અથવા પ્રલોભનથી પ્રેરિત કરવામાં આવવાની સંભાવના છે,
તેને એવી દરેક વર્ણનની કેદની સજા થશે, જે દસ વર્ષ સુધી લંબાઈ શકે છે, અને તે
દંડને પણ પાત્ર રહેશે; ૧/અને જે કોઈ, આ સંહિતામાં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ ફોજદારી

ધમકીના સાધનથી અથવા સત્તાના દુરુપયોગથી અથવા બળજબરીની અન્ય કોઈ રીતથી, કોઈપણ સ્ત્રીને કોઈ સ્થળેથી જવા માટે પ્રેરિત કરે છે, આ આશયથી કે તેને બીજા વ્યક્તિ સાથે ગેરકાયદેસર સહવાસ માટે બળજબરીથી અથવા પ્રલોભનથી પ્રેરિત કરવામાં આવે, અથવા જાણતા હોવા છતાં કે આપું થવાની સંભાવના છે, તેને ઉપરોક્ત મુજબ સજા થશે].

XXXXXX

XXXXXX

XXXXXX

૩૭૬. બળાત્કાર માટેની સજા: –(૧) ઉપકલમ (૨) માં પ્રદાન કરાયેલ કેસો સિવાય, જે કોઈ બળાત્કાર કરે છે તેને એવી કોઈપણ પ્રકારની કેદની સજા કરવામાં આવશે, જે સાત વર્ષથી ઓછી નહીં હોય, પરંતુ જે આજીવન કેદ સુધી અથવા દસ વર્ષ સુધી લંબાઈ શકે, અને દંડ માટે પણ જવાબદાર રહેશે; તેમ છતાં જો બળાત્કાર પામનાર સ્ત્રી તેની પોતાની પત્ની હોય અને તેની ઉંમર બાર વર્ષથી ઓછી ન હોય, તો આવા કેસોમાં તેને એવી કોઈપણ પ્રકારની કેદની સજા કરવામાં આવશે, જે બે વર્ષ સુધી લંબાઈ શકે, અથવા દંડ, અથવા બંનેથી દંડિત કરવામાં આવશે: પરંતુક અદાલત, ચુકાદામાં ઉદ્દેખિત થવાના પૂરતા અને વિશેષ કારણોસર, સાત વર્ષથી ઓછા સમયગાળાની કેદની સજા ફરમાવી શકે છે.

(૧) કોઈપણ વ્યક્તિ:–(એ) પોલીસ અધિકારી હોવા છતાં બળાત્કાર કરે—(૧) જે પોલીસ મથકમાં તેની નિમણૂક કરવામાં આવી હોય તેની હદની અંદર; અથવા (૨) કોઈપણ પોલીસ મથકના પરિસરમાં, ભલે તે તે પોલીસ મથકમાં આવેલું હોય કે ન

હોય, જ્યાં તેની નિમણૂક કરવામાં આવી હોય; અથવા (૩) તેની કસ્ટડીમાં રહેલી સ્ત્રી પર અથવા તેના અધિન પોલીસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં રહેલી સ્ત્રી પર; અથવા

(બી) જાહેર સેવક હોવાને નાતે, પોતાના પદનો લાભ લઈ અને જાહેર સેવકના એવી રીતે તેની હુકમસર હેઠળની હિરાસતમાં રહેલી અથવા તેની હુકમસર હેઠળના જાહેર સેવકની હિરાસતમાં રહેલી સ્ત્રી પર બળાત્કાર કરે; અથવા

(સી) હાલ પ્રચલિત કોઈપણ કાયદા હેઠળ અથવા તેના અનુસંધાનમાં સ્થાપિત જેલ, રિમાન્ડ હોમ અથવા અન્ય કસ્ટડીના સ્થળના વહીવટમાં અથવા સ્ટાફમાં હોઈ, અથવા સ્ત્રીઓ અથવા બાળકોની સંસ્થામાં હોઈ, પોતાની અધિકારીક સ્થિતિનો દુરુપયોગ કરીને એવી જેલ, રિમાન્ડ હોમ, સ્થળ અથવા સંસ્થાના કોઈપણ આંતરીક નિવાસી પર બળાત્કાર કરે; અથવા

(ડી) કોઈ વ્યક્તિ હોસ્પિટલના વ્યવસ્થાપનપક્ષે કે કર્મચારીઓમાં હોઈ, પોતાની સત્તાવાર સ્થિતિનો લાભ લઈ, તે હોસ્પિટલમાં કોઈ સ્ત્રી પર બળાત્કાર કરે; અથવા

(ઈ) મહિલા ગર્ભવતી છે તે જાણતા છતાં તેના પર બળાત્કાર કરે છે; અથવા

(એફ) જો તેણી બાર વર્ષથી ઓછી વયની હોય ત્યારે બળાત્કાર કરે છે; અથવા

(જી) સમૂહ બળાત્કાર કરે છે, તો તેને કઠોર કેદની એવી સજા થશે જે દસ વર્ષથી ઓછી નહીં હોય પરંતુ આજીવન કેદ સુધીની હોઈ શકે છે અને તે દંડ માટે પણ જવાબદાર રહેશે: પરંતું શરતે કે અદાલત, ચુકાદામાં ઉલ્લેખિત થવાના પૂરતા અને વિશેષ કારણોસર, દસ વર્ષથી ઓછી અવધિ માટે કોઈપણ પ્રકારની કેદની સજા ફટકારી શકે છે.”

૮. આ કેસની કેસની નોંધાવેલી સામગ્રીમાંથી નીચેના પાસાઓ ઉદ્ભવે છે.

(એ) ફરિયાદી મહિલા આરોપી સાથે એક સ્થળેથી બીજા સ્થળે ગઈ હતી અને તેણે જરા પણ ફરિયાદ કરી નહોતી.

(બી) આરોપીના શરીર પર ઇજાના કોઈ નિશાન ન હતા.

(સી) મહત્વનો મુદ્દો એ છે કે પીડિતાને ફરિયાદ કરવાની તક હતી, છતાં તેણે કદી એવું કહ્યું નથી કે આરોપીએ ચાકુ બતાવી તેની પર બળાત્કાર કર્યો હતો, તેમ છતાં તેને તક હતી. આ કહી શકાય નહીં કે આરોપીની તરફથી કોઈ ધમકી કે પ્રલોભન હતું.

(ડી) જન્મ પ્રમાણપત્ર પરથી જણાય છે કે ઘટનાની તારીખે તેણીની વય ૧૭ વર્ષથી વધુ હતી.

૯. આ તબક્કે, અહીં નીચે સંબંધિત અદાલતો દ્વારા કરવામાં આવેલી કેટલીક નોંધો પુનરુત્પાદિત કરવી યોગ્ય રહેશે :—

૯.૧ એસ. વરદરાજન વિ. મદ્રાસ રાજ્ય (ઉપરોક્ત) માં

તે પોતાની ઈચ્છાથી તેની સાથે ગઈ હતી અને કાયદાએ તેના પર તેણીને તેના પિતાના ઘરે પાછી લઈ જવાની કે તેણીને તેની સાથે ન જવાની કહેવાની કોઈ ફરજ લાદી નહોતી. તે કોમળ વયની એવી બાળિકા નહોતી, જે પોતે વિચારવા અસમર્થ હોય; પરંતુ, જેમ પહેલેથી જણાવાયું છે તેમ, તે પ્રૌઢાવસ્થાની સીમા પર હતી અને પોતાના માટે શું સારું અને શું ખરાબ છે તે જાણવાની ક્ષમતા ધરાવતી હતી. તે કોઈ અશિક્ષિત કે સરળભોળી

ગ્રામ્ય કન્યા નહોતી, પરંતુ વરિષ્ઠ મહાવિદ્યાલયની વિદ્યાર્થી હતી, જે સંભવતઃ સમગ્ર જીવન એક આધુનિક શહેરમાં રહી હતી અને તેથી પોતે વિચારવા તથા પોતાના આધારે વર્તવા માટે કદાચ ગ્રામ્ય વિસ્તારમાંથી આવેલી કોઈ નિરક્ષર કન્યા કરતાં ઘણો વધારે સક્ષમ હતી।

૯.૨ ભારતીબેન પત્ની સુરેશભાઈ ભીખાભાઈ ચૌહાણ (ઉપરોક્ત)

અમે સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ ઉપરની મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી સાક્ષ્યનું અવલોકન કર્યું છે. રેકૉર્ડ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ૦૭.૦૯.૨૦૦૪ના બપોરના સમયે ફરિયાદી ગાયબ થઈ હતી. રેકૉર્ડ પર આંક ૧૧ તરીકે રહેલ દસ્તાવેજ ફરિયાદીનું શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર છે, જે કોઈ વ્યક્તિની ઉંમર નિર્ધારિત કરવા માટે નિશ્ચિત સાક્ષ્યરૂપ છે. આ દસ્તાવેજમાં જન્મ તારીખ ૩૧.૦૮.૧૯૮૬ દર્શાવવામાં આવી છે. તેમ જ, ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા પણ ઉક્ત જન્મ તારીખનો વિવાદ કરવામાં આવ્યો નથી. તેથી, સ્વીકાર્ય અને સ્પષ્ટ રીતે, જે દિવસે ફરિયાદી પોતાના ઘરેથી ગાયબ થઈ હતી, તે દિવસે તેની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી વધુ હતી.

૯.૩ ભુપતભાઈ સોમાભાઈ સરડિયા (ઉપરોક્ત) માં

૮.૧ ત્યારબાદ ફરિયાદી સ્ત્રીના નિવેદન અનુસાર આવો જ કૃત્ય આરોપી – ભુપત દ્વારા વારંવાર માત્ર મારા સ્થળે જ નહીં, પરંતુ ઝૂંપડી સહિત અન્ય સ્થળોએ પણ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે સમયે રાત્રિના સમયે ઝૂંપડીમાં અન્ય વ્યક્તિઓ હાજર હતા. તે સમયે તેણે મદદ માટે કોઈ બૂમ પાડી નહોતી. તેના નિવેદનમાંથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે તે આરોપી – ભુપત સાથે જાહેર વાહનવ્યવહાર દ્વારા તેમજ મોટરસાયકલ પર જુદા જુદા સ્થળોએ ગઈ હતી અને તે સમયે પણ તેણે મદદ માટે કોઈ બૂમ પાડી નહોતી.

૧૦. રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું પરિશીલન કરતાં સ્પષ્ટ થાય છે કે પીડિતાની આરોપી સાથે એક સ્થાનેથી બીજા સ્થાને અવરજવર થઈ હતી. શાળા દસ્તાવેજોમાં નોંધાયેલી જન્મતારીખ, જેને તેણે ઘટનાથી ઘણાં અગાઉ જ છોડ્યા હતા, દર્શાવે છે કે તેની જન્મતારીખ ૨૮.૯.૧૯૭૧ છે અને ગુનો વર્ષ ૧૯૮૮માં આચરવામાં આવ્યો હોવાથી, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે તેની ઉંમર ૧૬ વર્ષ ગણવામાં ધોર ભૂલ કરી છે, જે રેકૉર્ડમાંથી સિદ્ધ થતું નથી. વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે માત્ર એટલા માટે શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર અવિશ્વસનીય માન્યું કે તે ઘટના પછી જારી કરવામાં આવ્યું હતું. મારા મતે, શાળા સત્તાધિકારીઓને ખોટું પ્રમાણપત્ર જારી કરવાનો કોઈ કારણ નથી. એવું જણાય છે કે વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે અનુમાન અને કલ્પનાના આધારે આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યો છે અને આ ચુકાદો પુરાવા પર આધારિત નથી, જે રેકૉર્ડ પરથી પણ સિદ્ધ થતું નથી.

૧૧. કેસની હકીકતો અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેતાં, હું આ અભિપ્રાય પર પહોંચું છું કે ભારતીયેન ડબ્લ્યુ/ઓ. સુરેશભાઈ ભીખાભાઈ ચૌહાણ વિ. સુશીલાબેન કાનુભાઈ તેવર અને અન્યના કેસનો નિર્ણય આ કેસની હકીકતો પર લાગુ પડે છે, કારણ કે આ કેસમાં પણ સમંજસ સંદેહથી પર એ સાબિત થયું નથી કે યુવતી લગ્નયોગ્ય વયથી ઓછી હતી. તે આરોપી સાથે સ્થળે સ્થળે ગઈ હોવાથી, એવું કહેવું અયોગ્ય નહીં ગણાય કે તે સંમત પક્ષ હતી. એવું કહી શકાય નહીં કે તેનું અપહરણ કરવામાં આવ્યું હતું અથવા તેને પ્રલોભિત કરવામાં આવી હતી. તેથી, જ્યારે ફરિયાદી યુવતીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હોય અને તે સ્વેચ્છાએ સ્થળે સ્થળે ગઈ હોય, ત્યારે આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૭૬ હેઠળના ગુનામાં દોષિત ઠરાવી શકાય નહીં.

૧૨. ફોજદારી અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. અમદાવાદ ગ્રામ્યના માનનીય વધારાના સત્ર ન્યાયાધીશે, સત્ર કેસ નં. ૧૦૩/ ૧૯૮૯ માં પ.૭.૧૯૯૦ના રોજ આપેલ ચુકાદો અને આદેશ રદ કરવામાં આવે છે. આરોપીને તેની વિરુદ્ધ મૂકાયેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છૂટકારો આપવામાં આવે છે. આરોપી જમીન પર હોવાથી જમીનનામું રદ કરવામાં આવે છે. જો કોઈ જમીનદાર હોય તો તેને મુક્ત કરવામાં આવે છે. જો કોઈ દંડ આરોપી દ્વારા ભરવામાં આવ્યો હોય, તો પ્રતિવાદી-રાજ્ય દ્વારા તેને પરત ચૂકવવામાં આવે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી તાત્કાલિક સંબંધિત નીચલી અદાલતને મોકલી આપવામાં આવે.

સહિ/ – (કે.જે. ઠાકર, ન્યાયાધીશ)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.